

Εισαγωγή

Στις 22 Ιουλίου η ΕΕΤΤ έθεσε σε δημόσια διαβούλευση το αίτημα του ΟΤΕ για την άρση της υποχρέωσης κοστοστρέφειας, για τα προϊόντα/ υπηρεσίες οπτικών ινών μέχρι τον τελικό συνδρομητή, σε 24 Αστικά Κέντρα, κατ' εφαρμογή της απόφασής της υπ' αριθμ. 1063/02/30.01.2023 (ΦΕΚ 1028/Β/2023) και ειδικότερα των παρ. 9.1 - 9.3 του μέρους Α του άρθρου 9 με τίτλο « Κίνητρα Ανάπτυξης δικτύων FTTH».

Στο κείμενο αυτής, η ΕΕΤΤ επιβεβαιώνει ότι πληρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις για την άρση της υποχρέωσης κοστοστρέφειας σε 23 από τα 24 Αστικά Κέντρα που περιλαμβάνονται στο αίτημα του ΟΤΕ. Πιο συγκεκριμένα, καταλήγει ότι, εν προκειμένω, για τα 23 από τα 24 ΑΚ για τα οποία ο ΟΤΕ έχει υποβάλει αίτημα άρσης της κοστοστρέφειας, πληρούνται οι προϋποθέσεις της σχετικής απόφασης της, ήτοι:

- i) Έχουν παρέλθει τρία (3) έτη από τη θέση σε ισχύ της ΑΠ ΕΕΤΤ ΑΠ ΕΕΤΤ 1063/02/30-01- 2023 (ΦΕΚ Τεύχος Β' 1028/24.02.2023)
- ii) Έχει αναπτυχθεί εναλλακτικό δίκτυο FTTH το οποίο καλύπτει τουλάχιστον το 80% των ενεργών ευρυζωνικών συνδρομητών του ΑΚ
- iii) Η προσφερόμενη από τον ΟΤΕ πρόσβαση σε τεχνικά έργα υποδομών να είναι λειτουργική.

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Θέσεις Nova

Η άρση της υποχρέωσης κοστοστρέφειας αποτελεί ουσιώδη ρυθμιστική μεταβολή ακόμη και όταν πρόκειται να εφαρμοστεί αρχικά σε περιορισμένη κλίμακα. Όταν ο ρυθμιστής αποφασίζει να αποσύρει την υποχρέωση αυτή από πάροχο με ΣΙΑ, πρέπει, κατ' ελάχιστον, να διασφαλίσει ότι οι λοιπές υποχρεώσεις, που του έχουν επιβληθεί και εξακολουθούν να ισχύουν, επαρκούν για την προστασία του ανταγωνισμού.

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Αυτή η προσέγγιση αντανακλά και το πνεύμα του Ν/ 4727/2020, βάσει του οποίου η ΕΕΤΤ εξετάζει τη μη επιβολή ή μη διατήρηση υποχρεώσεων ελέγχου τιμών μόνον εφόσον, μεταξύ άλλων, η δοκιμή οικονομικής αναπαραγωγικότητας διασφαλίζει αποτελεσματική και αμερόληπτη πρόσβαση, ενώ η άρση υποχρεώσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη βιώσιμη μετάβαση των δικαιούχων και των τελικών χρηστών (αρ. 175 και 182). Επομένως, κατά την

άρση της κοστοστρέφειας πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι συνθήκες πρόσβασης παραμένουν αποτελεσματικές, αμερόληπτες και βιώσιμες σε βάθος χρόνου.

Υπό αυτή την έννοια, η άρση της υποχρέωσης κοστοστρέφειας δεν ισοδυναμεί με κατάργηση της τιμολογιακής εποπτείας ούτε με πλήρη ελευθερία του παρόχου με ΣΙΑ να διαμορφώνει τις χονδρικές και λιανικές τιμές ανεξάρτητα από τις επιπτώσεις τους στον ανταγωνισμό. Αντίθετα, μεταβάλλει το αντικείμενο και τη μεθοδολογία της ρυθμιστικής παρέμβασης: η ρυθμιστική αρχή παύει να ελέγχει πρωτίστως αν η χονδρική τιμή αντανάκλα το υποκείμενο κόστος και επικεντρώνεται στο αν η συνολική τιμολογιακή και εμπορική συμπεριφορά του καθετοποιημένου παρόχου αφήνει επαρκή οικονομικό χώρο για βιώσιμη δραστηριοποίηση των εναλλακτικών παρόχων.

Η μετατόπιση αυτή αυξάνει την ευθύνη της ρυθμιστικής αρχής ως προς τον σχεδιασμό και ορθή εφαρμογή του ελέγχου οικονομικής αναπαραγωγιμότητας. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμολογιακή ευελιξία του παρόχου με ΣΙΑ, τόσο αυστηρότερες πρέπει να είναι η ακρίβεια των εισροών του μοντέλου, η επικαιροποίηση των παραδοχών και η επαλήθευση των πραγματικών δεδομένων.

Πιθανοί κίνδυνοι λόγω της ευελιξίας του παρόχου με ΣΙΑ να ορίζει τις τιμές χονδρικής και λιανικής

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Οι κίνδυνοι αυτοί καθιστούν αναγκαία την εξέταση της καταλληλότητας του υφιστάμενου ρυθμιστικού εργαλείου.

Βασικές αρχές υφιστάμενου ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου

Σήμερα, ο έλεγχος οικονομικής αναπαραγωγιμότητας διενεργείται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 1062/02/2022 απόφαση ΕΕΤΤ ακολουθώντας τις κάτωθι μεθοδολογικές αρχές:

- Όλα τα οικονομικά προγράμματα εξετάζονται εκ των προτέρων (**ex-ante**) με το **μοντέλο ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου** Τα οικονομικά προγράμματα που ορίζονται ως **εμβληματικά** ελέγχονται απευθείας από την ΕΕΤΤ ενώ ελέγχονται και εκ των υστέρων με **απολογιστικά στοιχεία**
- Τα οριζόμενα ως **μη εμβληματικά** ελέγχονται από τον ίδιο τον φορέα εκμετάλλευσης με ΣΙΑ και επανεξετάζονται από την ΕΕΤΤ
- **Εμβληματικά** θεωρούνται τα **λιανικά προϊόντα** που αντιπροσωπεύουν, κατά φθίνουσα σειρά, **συνολικό μερίδιο εσόδων και πελατών 70%** ή όποια προϊόντα

αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το **5% των πελατών ή εσόδων**, ακόμη κι αν δεν εμπίπτουν στο όριο του 70%

- Ο έλεγχος διεξάγεται **ανά προϊόν**
- Για την αξιολόγηση των δεσμοποιημένων προσφορών (bundles) εφαρμόζεται **αναλογικός επιμερισμός των εκπτώσεων** μεταξύ σταθερής, κινητής, τηλεόρασης και λοιπών υπηρεσιών
- Ο έλεγχος διενεργείται **σε εθνικό επίπεδο** (όλη η επικράτεια, με τις εξαιρέσεις των επιδοτούμενων περιοχών)
- Ο έλεγχος βασίζεται σε **Προσαρμοσμένο Ισοδύναμα Αποδοτικό Πάροχο (Adjusted EEO) με μερίδιο αγοράς 25%**
- Τα στοιχεία κόστους εξάγονται σύμφωνα με το κοστολογικό πρότυπο LRIC+
- Τα **κόστη λιανικής προσαρμόζονται** έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν το **μερίδιο αγοράς** του Προσαρμοσμένου Ισοδύναμα Αποδοτικού Παρόχου
- Το **WACC** υιοθετείται για την αξιολόγηση του **εύλογου περιθωρίου** που αναμένεται από τον μοντελοποιημένο πάροχο.

Στην επόμενη ενότητα αξιολογείται, συνεπώς, κατά πόσον η υφιστάμενη μεθοδολογία ελέγχου οικονομικής αναπαραγωγιμότητας μπορεί να αποτυπώσει τις πραγματικές συνθήκες ανταγωνισμού και ποιες προσαρμογές απαιτούνται.

Επανεξέταση της μεθοδολογίας ελέγχου της οικονομικής αναπαραγωγιμότητας

Η μεθοδολογία ελέγχου περιθωρίου πρέπει να αντανakλά τις πραγματικές συνθήκες ανταγωνισμού και όχι μόνο τα ονομαστικά μεγέθη τιμολόγησης:

- **Γεωγραφική διάσταση προσφοράς:** μια τιμή που είναι αναπαραγώγιμη σε εθνικό μέσο επίπεδο μπορεί να προκαλεί αποκλεισμό σε συγκεκριμένες απορρυθμισμένες περιοχές, όπου οι εναλλακτικοί πάροχοι διαθέτουν μικρότερη κλίμακα ή εξαρτώνται από ακριβότερη εισροή χονδρικής.
- **Πραγματικά στοιχεία κόστους:** ανάλογα με τη γεωγραφική διάσταση και τις συνθήκες ανταγωνισμού, η πραγματική διάρκεια ζωής του πελάτη, η χρήση των επιμέρους προϊόντων χονδρικής, το κόστος απόκτησης πελατών, η γεωγραφική κατανομή της ζήτησης ή η πραγματική αξία των εκπτώσεων μπορεί να διαφέρουν.

η αξιοπιστία του αποτελέσματος εξαρτάται από τον ακριβή καθορισμό των κρίσιμων παραμέτρων του ελέγχου οικονομικής αναπαραγωγικότητας, οι οποίες πρέπει να βασίζονται σε πρόσφατα, επαληθεύσιμα και γεωγραφικά κατάλληλα δεδομένα.

Λιανικές τιμές αναφοράς:

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Εμβληματικά προϊόντα:

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Χαρακτηριστικά μοντελοποιημένου παρόχου:

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Διάρκεια ζωής πελάτη και χρονικός ορίζοντας:

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Επικαιροποίηση και εκ των υστέρων επαλήθευση:

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Τακτική επικαιροποίηση και διάθεση του μοντέλου:

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]

Θέση σε ισχύ της υποχρέωσης συμπίεσης περιθωρίου για υπηρεσίες FTTH

Σήμερα, κατά τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 1063/02/2023 απόφαση ΕΕΤΤ, η υποχρέωση ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου αίρεται αποκλειστικά για τα προϊόντα νέας γενιάς στα οποία η οπτική ίνα τερματίζει εντός της οικίας του συνδρομητή, και εφαρμόζεται μέχρι η διείσδυση των υπηρεσιών αυτών να φτάσει το 30% των ενεργών ευρυζωνικών συνδέσεων.

Για τους λόγους που αναπτύχθηκαν παραπάνω, η Nona θεωρεί ότι η άρση της υποχρέωσης κοστοστρέφειας πρέπει να τελεί υπό την αναγκαία και ταυτόχρονη προϋπόθεση επαναφοράς του ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου για τα FTTH προϊόντα. Ακόμη και περιορισμένο χρονικό διάστημα χωρίς αποτελεσματικό έλεγχο μπορεί να προκαλέσει μετατόπιση πελατών, απώλεια κλίμακας και αποθάρρυνση επενδύσεων - αποτελέσματα που δεν αποκαθίστανται πλήρως με εκ των υστέρων παρέμβαση.

Με βάση τα τελευταία στοιχεία (Α' Εξάμηνο 2026) για τον δείκτη διείσδυσης υπηρεσιών οπτικών ινών μέχρι τον τελικό συνδρομητή που δημοσιεύει η ΕΕΤΤ στην ιστοσελίδα της¹, το ποσοστό διείσδυσης επί του συνόλου των ευρυζωνικών γραμμών ανέρχονταν στο 28,78%. Δεν αποκλείεται δε σήμερα να έχει συμπληρωθεί το 30%, γεγονός το οποίο θα πρέπει να διερευνήσει άμεσα η ΕΕΤΤ με την ad hoc αποστολή σχετικού ερωτηματολογίου προς τους παρόχους. Σε διαφορετική περίπτωση, είναι ορατός ο κίνδυνος, λόγω της καθυστερημένης ανάρτησης των εξαμηνιαίων αποτελεσμάτων², η διαπίστωση της ικανοποίησης του εν λόγω κριτηρίου από την ΕΕΤΤ να μην λάβει χώρα πριν το τέλος του 1^{ου} τριμήνου 2027.

Υπό αυτό το πρίσμα, η υποχρέωση ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου για τα FTTH προϊόντα θα πρέπει να επαναφερθεί αμελλητί μόλις η διείσδυση φτάσει στο 30%, ανεξαρτήτως έκδοσης σχετικής διαπιστωτικής πράξης της ΕΕΤΤ, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 9.6 της ΑΠ ΕΕΤΤ 1063/02/2023, όπου προβλέπεται ότι: *“Όταν η διείσδυση των υπηρεσιών οπτικών ινών μέχρι τον τελικό συνδρομητή φθάσει στο 30% των ευρυζωνικών τίθεται σε εφαρμογή η υποχρέωση ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου και για τα προϊόντα/ υπηρεσίες οπτικών ινών μέχρι τον τελικό συνδρομητή.”*

Στο ίδιο πλαίσιο, η πρόβλεψη της ΑΠ ΕΕΤΤ 1056/02/2022 που επιτρέπει στον ΟΤΕ να μειώνει την τιμή εγκεκριμένων εμβληματικών πακέτων ως το 80% του εγκεκριμένου περιθωρίου κέρδους, χωρίς εκ νέου έγκριση, πρέπει να καταργηθεί κατ' ελάχιστον για τα προϊόντα FTTH. Η ευχέρεια αυτή αντιβαίνει στη λογική της ενισχυμένης εποπτείας που απαιτεί η άρση της κοστοστρέφειας, καθώς επιτρέπει ουσιαστική μείωση του περιθωρίου χωρίς προηγούμενο έλεγχο αναπαραγωγιμότητας, και μάλιστα ακριβώς στα προϊόντα και τις περιοχές όπου ο κίνδυνος αποκλεισμού είναι μεγαλύτερος.

Συνοπτικό συμπέρασμα – Προτεινόμενες αλλαγές

Συνολικά, σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, εφόσον αποφασιστεί από την ΕΕΤΤ η άρση της κοστοστρέφειας, θεωρούμε επιβεβλημένο, αυτή να συνοδευτεί από ενισχυμένο και διαρκώς επικαιροποιούμενο έλεγχο οικονομικής αναπαραγωγιμότητας, ο οποίος θα βασίζεται σε πραγματικά και επαληθεύσιμα δεδομένα και θα αποτυπώνει τις γεωγραφικές και εμπορικές συνθήκες της αγοράς.

¹ <https://www.eett.gr/parochoi/ilektronikes-epikoinonies/ypiresies-chondrikis/parakolouthisi-ypiresion-ftth/deiktes-parakolouthisis-ypiresion-ftth/>

² Τα στοιχεία του Α' Εξάμηνο 2026 (αλλά και των προηγούμενων εξαμήνων) αναρτήθηκε με καθυστέρηση 2 μηνών, ήτοι την 1^η/9/2026.

Ειδικότερα, η άρση πρέπει να τελεί υπό αναγκαία **προϋπόθεση επαναφοράς του ελέγχου συμπίεσης περιθωρίου, από την ίδια ημερομηνία**, χωρίς ενδιάμεσο κενό. Σε κάθε περίπτωση, η άρση της κοστοστρέφειας πρέπει να συνοδεύεται από τις ακόλουθες δικλείδες ασφαλείας αναφορικά με τον έλεγχο συμπίεσης περιθωρίου:

[ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ]